

Uzņēmējdarbības tendences Skrundas novadā

Pagājušajā gadā sasniegti jauni uzņēmumu likvidēšanas rekordi, savukārt jaunreģistrēto uzņēmumu bijis mazāk nekā gadu iepriekš. Šāda tendence pagājušā gadā raksturīga Latvijā.

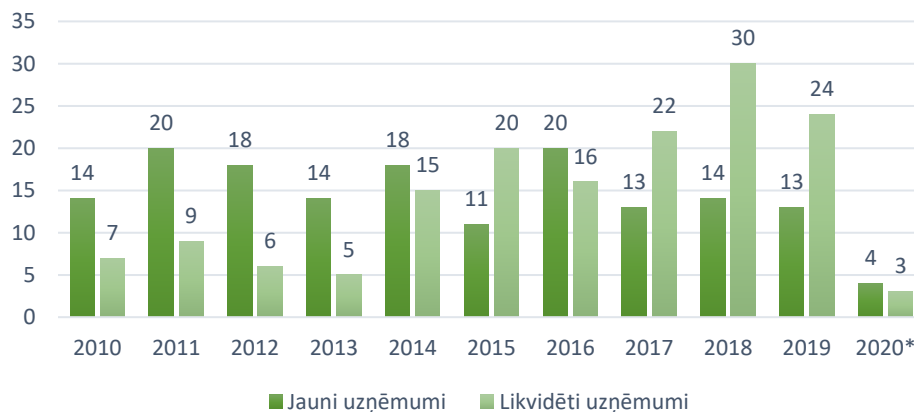
Lursoft izpētījis, kāda bijusi uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Skrundas novadā pēdējo desmit gadu periodā, kā arī noskaidrojais, kuri ir novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma, peļņas, darbinieku skaita, kā arī samaksāto nodokļu apjoma.

Lursoft pētījuma dati parāda, ka Latvijā 2019.gadā reģistrēti 10,44 tūkstoši jaunu uzņēmumu, bet tajā pašā laikā likvidēti – 24 tūkstoši. Likvidēto uzņēmumu skaits valstī pērn audzis par 15,12%. Jānorāda, ka lielo likvidēto uzņēmumu skaitu veicinājis Uzņēmuma reģistra veiktie vienkāršotās likvidācijas procesi augsta riska uzņēmumiem, vispirms no reģistra izslēdzot tos uzņēmumus, kuru dalībnieku vidū ir ārvalstīs reģistrētas juridiskas personas un kuri vienlaikus arī nav atklājuši savus patiesos labuma guvējus. Tāpat arī likvidēti uzņēmumi, kuri ilgstoši nav veikuši saimniecisko darbību, un firmas, kuras ilgāku laiku bijušas bez vadības.

Šogad gada pirmajā pusgadā jaunreģistrēto uzņēmumu bijis mazāk nekā pērn attiecīgajā periodā, taču samazinājies arī likvidēto uzņēmumu skaits.

Līdzīgi kā valstī kopumā, arī Skrundas novadā likvidēto uzņēmumu 2019.gadā bijis vairāk nekā jaunreģistrēto. Tiesa, likvidēto uzņēmumu skaits, salīdzinot ar gadu iepriekš, pērn samazinājies. Tikmēr jauno uzņēmumu skaits pēdējos trīs gadus Skrundas novadā saglabājies nemainīgs, ik gadu novada uzņēmēju pulkam pievienojoties 13 – 14 jauniem uzņēmumiem.

Uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Skrundas novadā

Pēdējo desmit gadu laikā visvairāk jauno uzņēmumu Skrundas novadā reģistrēti 2011. un 2016.gadā – 20 jaunreģistrētie uzņēmumi. Savukārt šobrīd kopumā Skrundas novadā reģistrēti 428 uzņēmumi. No tiem puse ir zemnieku saimniecības, bet vēl 35,28% - sabiedrības ar ierobežotu atbildību. Pēdējo desmit gadu laikā Skrundas novadā reģistrēti 155 jauni uzņēmumi, bet likvidēti 154, kas nozīmē, ka laika periodā kopš 2010.gada kopējais uzņēmumu skaits novadā audzis par vienu komersantu.

Analizējot uzņēmējdarbības nozares, kuras pārstāv Skrundas novadā reģistrētie uzņēmumi, redzams, ka visplašāk novadā pārstāvēta lauksaimniecība – TOP 5 populārāko nozaru priekšgalā izvirzījies jautkā lauksaimniecība, tāpat arī sarakstā atrodama graudaugu

audzēšana. Vēl bez lauksaimniecības Skrundas novada uzņēmēji gana bieži lēmuši par labu uzņēmumu dibināšanai mazumtirdzniecības, mežkopības un mežizstrādes nozarēs.

Populārākās uzņēmējdarbības nozares Skrundas novadā:

- Jauktā lauksaimniecība;
- Mazumtirdzniecība;
- Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana;
- Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības;
- Mežizstrāde.

Raugoties pēc nozaru kopējā apgrozījuma 2019.gadā, pirmajā vietā Skrundas novadā izvirzījusies mežizstrāde, kurā strādājošie uzņēmumi aizvadītajā gadā kopā apgrozījuši 12,59 milj.EUR, tiesa, lauvās tiesu no šīs summas devis viens uzņēmums – SIA “Vella Kalpi” –, kas aizvadītajā gadā apgrozīja 11,74 milj.EUR.

Teju četras reizes mazāks apgrozījums nekā mežizstrādes nozarei ir otrajā vietā esošajiem graudkopības, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzētājiem. Šajā nozarē strādājošie Skrundas novada uzņēmumi 2019.gadā kopā apgrozījuši 3,55 milj.EUR, no kuriem 1,88 milj.EUR – SIA “EKO DRUVA”.

Lielākās uzņēmējdarbības nozares Skrundas novadā pēc kopējā apgrozījuma 2019.gadā:

1. Mežizstrāde: 12,59 milj.EUR;
2. Graudaugu, pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana: 3,55 milj.EUR;
3. Cūkkopība: 2,67 milj.EUR;
4. Kravu pārvadājumi pa autoceļiem: 1,28 milj.EUR;
5. Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde: 0,89 milj.EUR.

Lursoft izpētījis, ka ārvalstu tiešās investīcijas ieguldītas desmit Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālos. Ārvalstnieku kopējais ieguldījums novadā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālos veido 669,49 tūkst. EUR, kas to pēc uzkrāto ārvalstu ieguldījuma pamatkapitālos starp visām Latvijas pašvaldībām ierindo 68.vietā, blakus Aknīstes un Kokneses novadiem.

Lielākie ieguldītāji novada uzņēmumos ir vācieši, kuri ieguldījuši 99,13% no kopējās summas.

Pērn apgrozīts vairāk

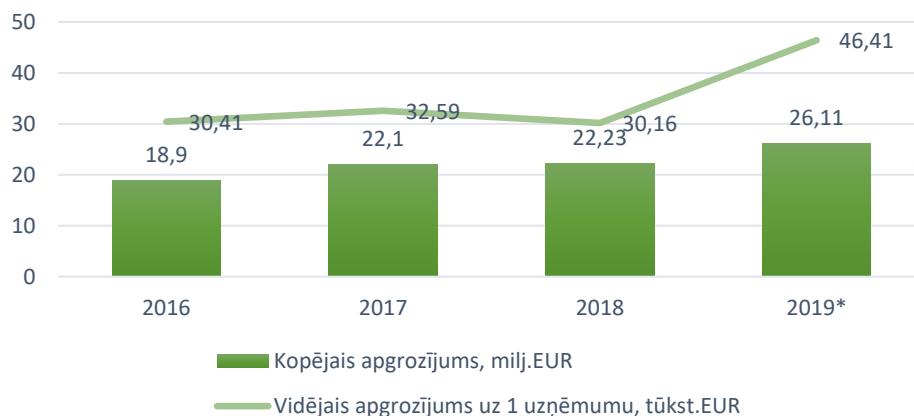
Lai gan aizvien turpinās pārskatu iesniegšana par 2019.gadu un informāciju par aizvadīto finanšu gadu vēl nav iesniegusi daļa arī no Skrundas novadā reģistrētajiem uzņēmumiem, pētījuma sagatavošanas brīdī dati jau uzrāda gan kopējā, gan arī vidējā apgrozījuma uz vienu uzņēmumu kāpumu.

Lursoft aprēķinājis, ka 2018.gadā novada uzņēmumu kopējais apgrozījums palielinājies minimāli – par 0,59%. Savukārt pagājušajā gadā kopējā apgrozījuma kāpums jau uzrādījis pieaugumu par 17,45%. Tā kā pārskatus vēl nav iesnieguši, piemēram, SIA “BiAGRO Kurzeme” (509,5 tūkst.EUR apgrozījums 2018.gadā), SIA “P ARVI” (359,3 tūkst.EUR) u.c., paredzams, ka kopējais rādītājs vēl turpinās palielināties, tāpat arī izmaiņas piedzīvos vidējā apgrozījuma rādītājs uz vienu uzņēmumu, kas pētījuma sagatavošanas brīdī uzrāda 46,41 tūkst.EUR uz vienu uzņēmumu 2019.gadā. Tas ir būtisks kāpums, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, kad katrs uzņēmums novadā apgrozīja nedaudz vairāk par 30 tūkst.EUR. Iemesls tam ir novadā reģistrēto uzņēmumu apgrozījuma kāpums aizvadītajā gadā, jo, kā liecina Lursoft

pētījuma dati, no visiem komersantiem, kuri jau iesnieguši pārskatus par 2019.gadu, 60,98% apgrozījums aizvadītajā gadā palielinājies.

Kā rāda Lursoft dati, pērn Skrundas novadā bija 31 uzņēmums ar apgrozījumu, kas pārsniedz 100 tūkst.EUR.

Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu apgrozījuma dinamika

Straujš apgrozījuma kāpums 2019.gadā bijis mežizstrādes un kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu sniedzējam SIA "Vella Kalpi". Salīdzinot ar gadu iepriekš, pērn uzņēmumam savu apgrozījumu izdevies dubultot un tas sasniedzis 11,74 milj.EUR. Šāds straujš kāpums izdevies palielinot saimnieciskajā darbībā iesaistīto transporta vienību skaitu, noslēdzot jaunus pakalpojumu līgumus, ievērojami palielinot kokmateriālu pārvadājumu pakalpojumu apjomu un veiksmīgi sniedzot mežizstrādes pakalpojumus.

Apgrozījuma kāpums raksturo arī SIA "EKO DRUVA" aizvadītā gada darbību. Uzņēmums 2019.gadā apgrozījis 1,88 milj.EUR, kas ir par 47,97% vairāk nekā gadu iepriekš. Savā vadības ziņojumā SIA "EKO DRUVA" norādījusi, ka apgrozījuma pieaugums saistīts ar ievērojami labākiem laika apstākļiem nekā 2018. gadā, jo kopējās lauksaimniecībā izmantojamās platības nav būtiski mainījušās. Tas arī uzņēmumam ļāvis gadu noslēgt ar peļņu.

Cūkkopības uzņēmuma SIA "Korkalns" apgrozījums pērn palielinājies par 10,08%, tam sasniedzot 1,75 milj.EUR. Pārskata gadā uzņēmums galvenokārt koncentrēja savus un piesaistītos resursus uz cūkgaļas ražošanu ar minimālām izmaksām. Tāpat arī rekonstruētas nobarojamo cūku kūti ar iekārtām, kuras nodotas ekspluatācijā 2019.gada novembrī, kā arī tehnikas iegādē augkopībā.

Ceturtais lielākais uzņēmums Skrundas novadā, kura apgrozījums 2019.gadā pārsniedzis 1 milj.EUR robežu, ir Piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "Kalnamuiža". Salīdzinot ar 2018.gadu, pērn saimniecības apgrozījums samazinājies par 5,74%, tam samazinoties līdz 1,02 milj.EUR.

TOP 5 lielāko uzņēmumu sarakstu noslēdz cūkkopības uzņēmums SIA "Nīca 1" ar 0,92 milj.EUR apgrozījumu. Gada laikā rādītājs palielinājies par 19,57%.

Skrundas novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2019.gadā:

1. SIA "Vella Kalpi": 11,74 milj.EUR;

2. SIA "EKO DRUVA": 1,88 milj.EUR;
3. SIA "Korkalns": 1,75 milj.EUR;
4. Piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "Kalnmuīža": 1,02 milj.EUR;
5. SIA "Nīca 1": 0,92 milj.EUR.

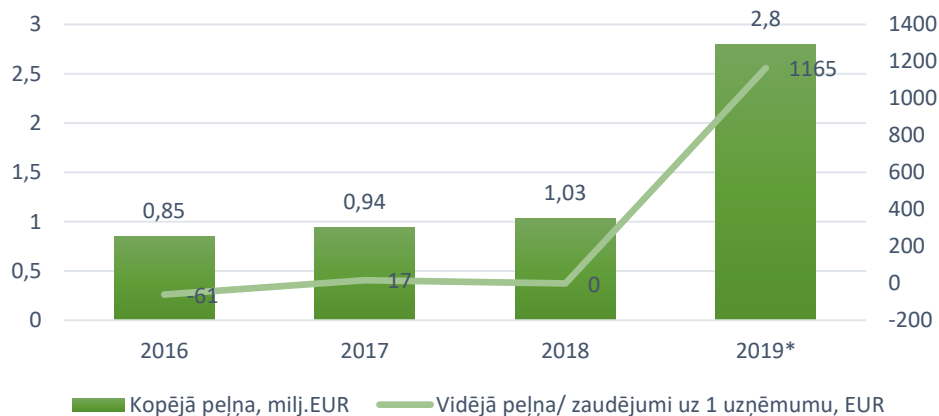
Peļņas līknei 2019.gadā pozitīva dinamika

Līdz ar apgrozījuma palielinājumu aizvadītajā gadā augusi arī Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu peļņa. Lursoft pētījuma dati parāda, ka kopējā peļņa, kuru 2019.gadā guvuši novada uzņēmumi, salīdzinot ar gadu iepriekš, teju trīskāršojusies, tāpat arī strauju lēcieni piedzīvojis vidējais rādītājs.

Lursoft aprēķinājis, ka pērn novada uzņēmumi kopā nopelnījuši 2,8 milj.EUR, bet vidējā peļņa uz vienu uzņēmumu bijusi 1165 eiro. Jānorāda, ka vēl 2018.gadā vidējais rādītājs uz vienu uzņēmumu bija 0 eiro, kas nozīmē, ka uzņēmumi nav strādājuši ar zaudējumiem, taču nav guvuši arī peļņu.

Aizvadītajā gadā Skrundas novadā bijuši 46 uzņēmumi, kuri nopelnījuši vairāk nekā 1 tūkst.EUR, no tiem 25 uzņēmumiem peļņa pārsniegusi 10 tūkst.EUR. Gadu iepriekš tādi bijuši attiecīgi 59 un 26 uzņēmumi. Tiesa, jāņem vērā, ka atsevišķi 2018.gada lielie pelnītāji savus pārskatus vēl nav iesnieguši, piemēram, SIA "GRQ" (134,14 tūkst.EUR peļņa 2018.gadā), SIA "Grigali" (106,19 tūkst.EUR). Tas nozīmē, ka tāpat kā apgrozījuma dinamikā, arī peļņas rādītājos vēl sagaidāmas izmaiņas.

Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu peļņas/ zaudējumi dinamika

Pagājušais gads bijis pirmais SIA "Vella Kalpi" pastāvēšanas vēsturē, kad uzņēmuma peļņa pārsniegusi 1 milj.EUR atzīmi. Jānorāda, ka tas ir arī vienīgais Skrundas novadā reģistrētais uzņēmums, kas nopelnījis vairāk nekā 1 milj.EUR. Gada laikā uzņēmuma peļņa palielinājusies par 71,27%, sasniedzot 1,34 milj. EUR. Peļņas pieaugums izdevies pateicoties apgrozījuma kāpumam. Aizvadītā gada peļņu uzņēmuma vadība ieteikusi daļēji sadalīt dividendēs.

Pēc 60,10 tūkst.EUR zaudējumiem 2018.gadā, pērn ar peļņu atkal strādājis SIA "Korkalns", kas pēc nodokļu nomaksas nopelnījis 486,10 tūkst.EUR. SIA "Korkalns" savu pagājušā gada peļņu paredzējis atstāt nesadalītu. Nākamajiem gadiem uzņēmums izvirzījis mērķi optimizēt izmaksas un darba organizāciju, saglabājot ražošanas kvalitāti.

Līdzīgi kā SIA “Korkalns”, arī SIA “EKO DRUVA” pēc 2018.gada zaudējumiem pārno gadu noslēgusi ar peļņu. Tā sasniegusi 190,02 tūkst.EUR. Pagājušā gada peļņu SIA “EKO DRUVA” vadība ierosinājusi sadalīt un izmaksāt dividendēs. Nākotnē SIA “EKO DRUVA” plāno investēt lauksaimniecības zemju ražības uzlabošanas darbos un ražīgākas tehnikas iegādē.

Graudu, lauka pupu un rapša audzētājs, kā arī transporta pakalpojumu sniedzējs Rudbāržu pagasta ZS “Pīlādži VR” 2019.gadā starp Skrundas novada pelnītājiem ierindojies ceturtajā vietā. Iepriekšējos divus gadus saimniecība strādājusi ar zaudējumiem, bet 2019.gads nesīs 148,30 tūkst.EUR peļņu. To sekmējis apgrozījuma palielinājums par 72,69%. Kā norāda ZS “Pīlādži VR” vadība, lauksaimniecības kultūru audzēšanā palielinājums par 50% noticis uz ražas līmeņa atgriešanos iepriekšējo gadu rādītājos.

TOP 5 lielāko pelnītāju sarakstu noslēdz mežizstrādes uzņēmums SIA “Silda” ar 90,37 tūkst.EUR lielu peļņu pēc nodokļu nomaksas. Salīdzinot ar gadu iepriekš, peļņa samazinājusies par 2,48%.

Skrundas novada lielākie uzņēmumi pēc peļņas 2019.gadā:

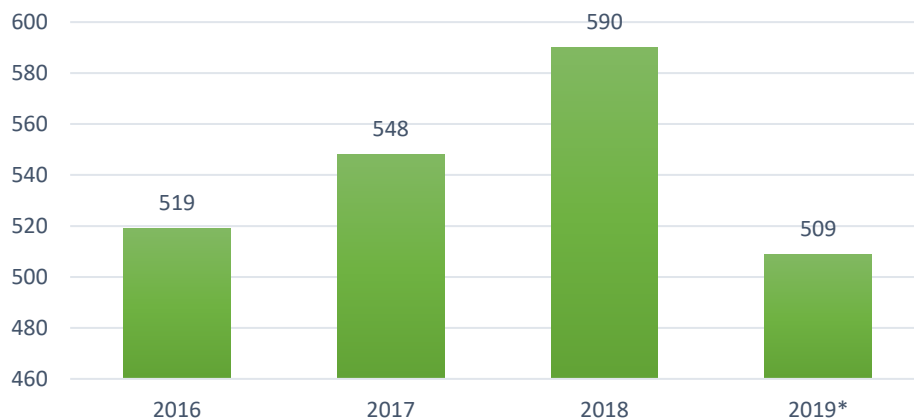
1. SIA “Vella Kalpi”: 1345,39 tūkst.EUR;
2. SIA “Korkalns”: 486,10 tūkst.EUR;
3. SIA “EKO DRUVA”: 190,02 tūkst.EUR;
4. Rudbāržu pagasta ZS “Pīlādži VR”: 148,30 tūkst.EUR;
5. SIA “Silda”: 90,37 tūkst.EUR.

Vidējais darbinieku skaits saglabājies nemainīgs

VĒL aizvien turpinās gada pārskatu iesniegšanas periods, tāpēc dati par kopējo nodarbināto skaitu 2019.gadā pētījuma sagatavošanas brīdī uzrāda kritumu, jo pārskatus aizvien nav iesnieguši vairāki uzņēmumi. Pieņemot, ka pārskatus neiesniegušie uzņēmumi aizvadītajā gadā darbinieku skaitu ir saglabājuši iepriekšējā gada līmenī, 2019.gadā varētu būt turpinājies kopējā darbinieku skaita pieaugums Skrundas novada uzņēmumos.

Pašreizējie dati liecina, ka no visiem Skrundas novadā reģistrētajiem uzņēmumiem, kuri jau iesnieguši jaunākos pārskatus, 23,08% komersantu gada laikā darbinieku skaitu palielinājuši, bet 60,26% tas saglabājies nemainīgs. Tajā pašā laikā vidējais nodarbināto skaits novadā pēdējos gados saglabājies nemainīgs – vidēji 2 darbinieki vienā uzņēmumā.

Kopējais nodarbināto skaits Skrundas novadā reģistrētajos uzņēmumos

Straujš darbinieku skaita pieaugums 2019.gadā bijis uzņēmumā SIA “Vella Kalpi”, kur gadu iepriekš strādāja 75 darbinieki, bet pērn to skaits palielināts līdz 120. Jānorāda, ka šis arī ir vienīgais uzņēmums novadā, kas nodarbina vairāk nekā 100 darbiniekus.

Otrs lielākais darba devējs novadā ir SIA “Skrundas komunālā saimniecība”, kas ar darba vietām pērn nodrošinājusi 46 strādājošos, savukārt SIA “Korkalns” pēdējos gados nodarbinājis nemainīgu strādājošo skaitu – 24 cilvēkus.

Lursoft dati rāda, ka gan SIA “Taku meistars”, gan SIA “ALPI-K” pagājušajā gadā bija vienāds darbinieku skaits – abi nodarbinājuši 20 darbiniekus. Iesniegtais gada pārskats liecina, ka SIA “Taku meistars” pērn apgrozījumu palielinājis par 7,35%, rādītājam sasniedzot 581,66 tūkst.EUR, bet tā peļņa pēc nodokļu nomaksas pagājušajā gadā bijusi 3,03 tūkst.EUR. Tikmēr kokapstrādes uzņēmums SIA “ALPI-K” 2019.gadā apgrozījis 223,94 tūkst.EUR un gadu noslēdzis ar 40,7 tūkst.EUR zaudējumiem.

Skrundas novada lielākie darba devēji pēc darbinieku skaita 2019.gadā:

1. SIA “Vella Kalpi”: 120 darbinieki;
2. SIA “Skrundas komunālā saimniecība”: 46 darbinieki;
3. SIA “Korkalns”: 24 darbinieki;
4. SIA “Taku meistars”: 20 darbinieki;
5. SIA “ALPI-K”: 20 darbinieki.

Nodokļos samaksāts vairāk nekā 1 milj.EUR

Valsts ieņēmumu dienesta sniegtā informācija liecina, ka 2019.gadā VID administrētajos nodokļos Latvijas uzņēmumi samaksājuši 7,58 miljardus eiro, kas ir par 7,72% vairāk nekā gadu iepriekš. No šīs summas 2,58 miljardus eiro veido valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, bet 1,43 miljardus eiro – iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Lursoft aprēķini rāda, ka Skrundas novadā reģistrētie uzņēmumi VID administrētajos nodokļos pagājušajā gadā samaksājuši 1,08 milj.EUR. Tas ir par 80,23 tūkst.EUR mazāk nekā gadu iepriekš.

Skrundas novadā reģistrēto uzņēmumu kopējie nodokļu maksājumi valsts kopbudžetā, milj.EUR

Balstoties uz VID sniegto informāciju, pagājušajā gadā valsts kopbudžetā vislielākās iemaksas veikusi SIA “Skrundas komunālā saimniecība”, kas valsts kasē nodokļu maksājumus

samaksājusi 266,99 tūkst.EUR. Ja salīdzina ar gadu iepriekš, uzņēmuma samaksāto nodokļu apjoms 2019.gadā palielinājies par 6,74%. Tīkmēr par 48,96% pērn audzis SIA “Skrunda” samaksāto nodokļu apjoms, tam pieaugot līdz 142,81 tūkst.EUR, savukārt SIA “Korkalns” gadījumā samaksāto nodokļu apjoms audzis par 43,63%, palielinoties līdz 81,51 tūkst.EUR.

Skrundas novada lielāko nodokļu maksātāju saraksta priekšgalā atrodams arī ēdināšanas pakalpojumu sniedzējs SIA “Cepliņi” ar VID administrētajos nodokļos 2019.gadā samaksātiem 79,81 tūkst.EUR. Kā rāda Lursoft dati, pagājušajā gadā uzņēmums kopumā apgrozījis 328,61 tūkst.EUR, pēc nodokļu nomaksas nopelnot 30,77 tūkst.EUR.

Lielāko nodokļu maksātāju sarakstu noslēdz SIA “Mētrājs” ar pērn nodokļos samaksātiem 58,98 tūkst.EUR, no kuriem 18,67 tūkst.EUR veidojušas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, bet 7,63 tūkst.EUR – iedzīvotāju ienākuma nodoklis. Salīdzinot ar 2018.gadu, pērn uzņēmuma veikto nodokļu maksājumu apjoms audzis par 68,51%.

Skrundas novada lielākie nodokļu maksātāji pēc 2019.gadā samaksātās kopējās nodokļu summas valsts kopbudžetā:

1. SIA “Skrundas komunālā saimniecība”: 266,99 tūkst.EUR;
2. SIA “Skrunda”: 142,81 tūkst.EUR;
3. SIA “Korkalns”: 81,51 tūkst.EUR;
4. SIA “Cepliņi”: 79,81 tūkst.EUR;
5. SIA “Mētrājs”: 58,98 tūkst.EUR.

*Dati par Skrundas novada uzņēmumiem aprēķināti uz 08.07.2020.

**Vidējie rādītāji aprēķināti, izmantojot vidējo mediānu.

*** Informācijas avots datiem par uzņēmumu samaksātajiem nodokļiem – Valsts ieņēmumu dienests.